

MOCĪBAS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

2. Moz. 7:8–10:29; 4. Moz. 33:4; Rom. 1:24–32; Ps. 104:27, 28; Jes. 28:2, 12–17; Jes. 44:9, 10, 12–17.

ATMIŅAS PANTS:

“Un faraona sirds palika cieta, un viņš neatlaida Israēla bērnus, kā jau Tas Kungs bija runājis caur Mozu.” (2. Moz. 9:35)

Zemnieks mēģināja panākt, lai ēzeli kusta, taču dzīvnieks nekustējās. Tad zemnieks paņēma resnu zaru un sāka to sist. Pēc tam viņš atkal runāja ar ēzeli, kurš nu sāka kustēties.

Kad kāds lauksaimniekam jautāja, kāpēc tas darbojas, viņš atbildēja: “Nu, vispirms jums ir jādabū viņa uzmanība.” Šobrīd neapspiežot cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem, šeit ir kāda svarīga doma, arī saistībā ar ebreju iziešanu no Ēģiptes. Mozum tika dota pavēle uzsākt gājienu, un viņš dodas pie faraona ar slavenajiem Dieva vārdiem “shalach et ami”: “Atlaid manu tautu!”

Faraons tomēr nevēlējās atlaist Dieva tautu. Svētie Raksti nekur nepārprotami neizskaidro, kāpēc faraons bija tik nelabprātīgs, neskatoties uz potenciālajiem militārajiem draudiem, no kuriem ēģiptieši baidījās (sk. 2. Moz. 1:10). Visticamāk, kā tas bieži notiek ar verdzību, tā bija tīrā ekonomika, lēts darbaspēks, un tāpēc faraons nevēlējās zaudēt visas ekonomiskās priekšrocības. Tādējādi viņam bija nepieciešama pārliecināšana, ne tikai lai pievērstu viņa uzmanību, bet arī lai mainītu savas domas.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 26. jūlijā.

Dievs pret dieviem

Izlasi 2. Moz. 7:8–15. Kādas mācības ir ietvertas šajā pirmajā sadursmē starp ebreju Dievu un Ēģiptes dieviem? _____

Gaidāmās cīņas bija starp dzīvo Dievu un ēģiptiešu “dieviem”. Situāciju sliktāku padarīja tas, ka faraons uzskatīja sevi par vienu no šiem dieviem. Tas Kungs necinījās pret ēģiptiešiem vai pat Ēģipti kā tādu, bet gan pret viņu dievībām (ēģiptieši godināja vairāk nekā 1500 dievu un dieviešu). Bībeles teksts ir nepārprotams: “Pār visiem Ēģiptes dieviem Es spriedīšu tiesu, Es, Tas Kungs” (2. Moz. 12:12). Vēlāk tas vēlreiz tiek uzsvērts, kad tika stāstīts par Israēla ceļojumu no Ēģiptes: “Arī par viņu dieviem Tas Kungs bija Savu tiesu spriedis” (4. Moz. 33:4, NIV).

Piemērs šādam spriedumam pār viņu dieviem labi tika parādīts brīnumā, kad zizlis pārvērtās par čūsku (2. Moz. 7:9–12). Ēģiptē Ureja dieviete Vadjeta tika personificēta ar kobru un pārstāvēja suverēnu varu pār Lejasēģipti. Faraona vainagā bija kobras simbols, liecinot par viņa spēku, dievību, karalisko un dievišķo autoritāti, jo šī dieviete izspļautu indi uz viņa ienaidniekiem. Ēģiptieši arī ticēja, ka svētā čūska vadīs faraonu viņa pēcnāves dzīvē.

Kad Ārona nūja kļuva par čūsku un apēda visas pārējās čūskas ķēniņa priekšā, atklājās dzīvā Dieva pārākums pār ēģiptiešu maģiju un burvestībām. Faraona varenības simbols tika ne vien uzvarēts, bet arī Ārons un Mozus to satvēra ar savām rokām (2. Moz. 7:12, 15). Šī sākotnējā sadursme demonstrēja Dieva spēku un varu pār Ēģipti. Mozum kā Dieva pārstāvim bija lielāka autoritāte un vara nekā pašam “dievam” faraonam.

Zīmīgi ir arī tas, ka senie ēģiptieši uzskatīja čūsku dievu Nehebkau (“tas, kas izmanto garus”) par svētu, pielūgtu un pielūdzamu. Saskaņā ar viņu mitoloģiju šim čūskas dievam bija liels spēks, jo viņš norija septiņas kobras. Tādējādi Dievs ēģiptiešiem paziņoja, ka viņam, nevis čūskas dievam, ir suverēna vara. Pēc tik spēcīgas konfrontācijas viņiem bija nekavējoties skaidri jāsaprot šis vēstījums.

Kā mēs varam atļaut Kungam būt varenākam pār tiem “dieviem”, kas cenšas uzkundzēties mūsu dzīvē? _____

Kas nocietināja faraona sirdi?

Izlasi 2. Moz. 7:3, 13, 14, 22. Kā mēs saprotam šos pantus? _____

Deviņas reizes 2. Mozus grāmatā faraona sirds nocietināšana tiek piedēvēta Dievam (2. Moz. 4:21; 2. Moz. 7:3; 2. Moz. 9:12; 2. Moz. 10:1, 20, 27; 2. Moz. 11:10; 2. Moz. 14:4, 8; sk. arī Rom. 9:17). Vēl deviņas reizes lasām, ka faraons ir nocietinājis savu sirdi (2. Moz. 7:13, 14, 22; 2. Moz. 8:15, 19, 32; 2. Moz. 9:7, 34, 35).

Kas nocietināja ķēniņa sirdi – Dievs vai pats faraons?

Zimīgi, ka iziešanas stāstā par desmit mocībām pirmajās piecās faraons pats nocietināja savu sirdi. Tātad viņš pats bija savas sirds nocietināšanas iniciators. Tomēr, sākot ar sesto mocību, Bībeles tekstā ir minēts, ka faraona sirdi nocietināja Dievs (2. Moz. 9:12). Tas viss nozīmē, ka Dievs stiprināja vai padziļināja faraona paša izvēli, viņa izvēlēto rīcību, kā Dievs bija licis Mozum darīt (2. Moz. 4:21).

Citiem vārdiem sakot, Dievs sūtīja mocības, lai palīdzētu faraonam nožēlot grēkus un atbrīvotu viņu no prāta tumsas un maldiem. Dievs neradīja jaunu ļaunumu faraona sirdi; Viņš vienkārši nodeva faraonu viņa ļaunajiem impulsiem. Viņš to atstāja bez Dieva iegrožojošās žēlastības un tādējādi ļāva viņa paša ļaunajiem darbiem (sk. Rom. 1:24–32).

Faraonam bija brīva griba – viņš varēja izvēlēties par vai pret Dievu, un viņš izvēlējās nostāties pret.

Mācības ir acimredzamas. Mums ir dota iespēja izvēlēties starp pareizo un nepareizo, labo un ļauno, paklausību un nepaklausību. No Lucifera Debesīs līdz Ādamam un Ievai Ēdenē, līdz faraonam Ēģiptē un līdz mums šodien – lai kur mēs būtu, mēs izvēlamies vai nu dzīvību, vai nāvi (5. Moz. 30:19).

Iedomājieties sauli, kas spīd uz sviestu un mālu. Sviests kūst, bet māls sacietē. Saules siltums abos gadījumos ir vienāds, taču ir divas dažādas reakcijas uz siltumu un divi atšķirīgi rezultāti. Efekts ir atkarīgs no materiāla. Faraona gadījumā var teikt, ka tas bija atkarīgs no viņa sirds attieksmes pret Dievu un Viņa tautu.

Kādu brīvas gribas izvēli jūs gatavojaties izdarīt tuvākajās dienās? Ja zināt, kāda ir pareizā izvēle, kā varat sagatavoties tās izdarīšanai? _____

Pirmās trīs mocības

Desmit mocības Ēģiptē bija vērstas nevis pret ēģiptiešu tautu, bet gan pret viņu dieviem. Katra mocība skāra vismaz vienu no tiem.

Izlasi 2. Moz. 7:14–8:19. Kas notika šajās mocībās? _____

Dievs norādīja Mozum, ka dialogs ar faraonu būs grūts un gandrīz neiespējams (2. Moz. 7:14). Tomēr Dievs gribēja atklāties faraonam un ēģiptiešiem. Tādējādi Viņš nolēma sazināties ar viņiem tā, lai viņi varētu saprast. Arī ebreji gūtu labumu no šīs sadursmes, jo viņi uzzinātu vairāk par savu Dievu.

Pirmā mocība bija vēsta pret Hapi, Nīlas dievu (2. Moz. 7:17–25). Dzīve Ēģiptē bija pilnībā atkarīga no Nīlas ūdens. Kur bija ūdens, tur bija dzīvība. Ūdens bija dzīvības avots, tāpēc viņi izgudroja savu dievu Hapi un pielūdza viņu kā dzīvības nodrošinātāju.

Protams, tikai dzīvais Dievs ir dzīvības Avots, visa Radītājs, ieskaitot ūdeni un pārtiku (1. Moz. 1:1, 2, 20–22; Ps. 104:27, 28; Ps. 136:25; Jņ. 11:25; Jņ. 14:6). Ūdens pārvēršanās asinīs simbolizē dzīvības transformēšanos nāvē. Hapi nespēja nodrošināt un aizsargāt dzīvību. Tas ir iespējams tikai ar Kunga spēku.

Tad Dievs deva faraonam vēl vienu iespēju. Šoreiz tiešā veidā tika konfrontēts vārdes dievs Hekets (2. Moz. 8:1–15). Dzīvības upē Nīlā saradās vārdes, no kurām ēģiptieši baidījās, riebās un ienīda. Viņi vēlējās no tām atbrīvoties. Precīzs laiks, kad šī mocība tika atņemta, pierādīja, ka arī aiz šīs sērgas stāvēja Dieva spēks.

Trešajai mocībai ir visisākais apraksts (2. Moz. 8:16–19). Kukaiņu suga (ebr. “kinnim”) nav konkretizēta (knišļi, odi, ērces, varbūt utis?). Šī mocība bija vēsta pret Gebu, ēģiptiešu zemes dievu. No zemes putekļiem (kas atgādina Bībeles radīšanas stāstu) Dievs izcēla kniņšļus, kas izplatījās pa visu zemi. Nespējot dublēt šo brīnumu (dzīvību var radīt tikai Dievs), burvji paziņoja: “Tas ir Dieva pirksts” (2. Moz. 8:15). Tomēr faraons joprojām atteicās padoties.

Padomājiet, cik cieta bija faraona sirds. Atkārtota Dieva pamudinājumu noraidīšana stāvokli tikai pasliktināja. Kādas mācības šeit ir katram no mums par pastāvīgu Kunga pamudinājumu noraidīšanu? _____

Mušas, mājlopi un augoņi

Izlasi 2. Moz. 8:20–9:12. Ko šis stāsts māca par to, cik lielas var būt Dieva spēka un godības izpausmes un ka cilvēcei joprojām ir brīvība Viņu noraidīt? _____

Ēģiptes dieviete Uačita bija mušu dieviete un purvu un dumbrāju dāma. Dievs Kepri (uzlecošās saules, radīšanas un atdzimšanas dievs) tika attēlots ar mušas galvu. Šos “dievus” Kungs sakāva. Šajā stāstā (2. Moz. 8:20–24), kamēr ēģiptieši cieta, ebreji tika aizsargāti. Faktiski nekādas turpmākas sērgas viņus neskāra.

Tas viss atkal bija Dieva mēģinājums darīt zināmu faraonam, ka “Es esmu Tas Kungs zemes vidū” (2. Moz. 8:22).

Tad faraons sāka kaulēties. Bez šaubām, spiediens pieauga. Viņš bija gatavs ļaut Israēlam pielūgt savu Dievu un Viņam upurēt, bet vienīgi Ēģiptes zemē (2. Moz. 8:25). Viņa nosacījumus nevarēja izpildīt, jo Ēģiptē dzīvnieki tika uzskatīti par svētiem, un to upurēšana būtu izraisījusi vardarbību pret ebrejiem. Turklāt tas nebija Dieva plāns attiecībā uz Israēlu.

Tikmēr nākamā mocība (2. Moz. 9:1–7) skāra ganāmpulkus. Hatora, ēģiptiešu mīlestības un aizsardzības dieviete, tika attēlota ar govju galvu. Buļļu dievs Apis arī bija ļoti populārs un augstu novērtēts senajā Ēģiptē. Tādējādi šajā piektajā mocībā, kad nomira ēģiptiešu mājlopi, tika uzvarētas vēl dažas svarīgas dievības.

Sestajā mocībā (2. Moz. 9:8–12) atklājās medicīnas, maģijas un gudrības dievietes Izīdas pilnīga sakāve. Mēs te redzam arī tādu dievību kā Sekhmetas (kara un epidēmiju dieviete) un Imhotepa (medicīnas un dziedināšanas dievs) sakāvi. Viņi nespēj aizsargāt savus pielūdzējus. Ironiski, bet tagad pat burvji ir tik nomocīti, ka nevar ierasties tiesā, un tas liecina, ka viņi ir bezpalīdzīgi pret debesu un zemes Radītāju.

Te pirmo reizi stāstā par desmit mocībām tekstā teikts, ka “Kungs nocietināja faraona sirdi” (2. Moz. 9:12). Lai cik mulsinoša būtu šī frāze, ja to saprot pilnā kontekstā, tā atklāj, ka Kungs ļaus mums plūkt mūsu pašu sekas, ja pastāvīgi Viņu noraidīsim.

Faraona problēma nebija intelektuāla; viņam bija pietiekami daudz racionālu pierādījumu, lai izdarītu pareizo izvēli. Tā bija viņa sirds problēma. Ko tam vajadzētu mums stāstīt par to, kāpēc mums jāsarģā sava sirds? _____

Krusa, siseņi un tumsa

Izlasi 2. Moz. 9:13–10:29. Cik veiksmīgi šīs nelaimes liek faraonam mainīt domas?_

Nuta bija ēģiptiešu debesu un padebešu dieviete, kas kontrolēja virs zemes un debesis notiekošo. Ozīriss bija labības un auglības dievs. Bibēlē krusa bieži tiek saistīta ar Dieva tiesu (Jes. 28:2, 17; Ec. 13:11–13). Šīs mocības laikā tie, kas slēpa savu īpašumu drošā patvērumā, tika pasargāti (2. Moz. 9:20, 21). Tika pārbaudīts ikviens: vai viņi ticēs vai neticēs Dieva Vārdam un vai rīkosies atbilstoši?

Dievs paziņoja, ka viņa mērķis, ļaujot faraonam dzīvot, ir, lai visa zeme Viņu iepazītu (2. Moz. 9:16). Ēģiptes valdnieks nu atzīstas, ka ir grēkojis, taču vēlāk pārdomā.

Ēģiptes vētru, karu un nekārtību dievu sauca par Setu. Kopā ar Izīdu viņi tika uzskatīti par lauksaimniecības dievībām. Šu bija atmosfēras dievs. Serafs personificēja dievišķo varenību, auglību, dziedināšanu un pēcnāves dzīvi. Nevieni no ēģiptiešu dieviem nevarēja apturēt Dieva tiesas (2. Moz. 10:4–20), jo elki nav nekas (Jes. 44:9, 10, 12–17).

Faraona kalpi viņu mudināja atlaist Israēlu, bet viņš atkal atteicās. Viņš piedāvāja kompromisu, ko Mozus pamatoti noraidīja, jo sievietes un bērni ir būtiska un neatņemama pielūgsmes un ticīgo kopienas daļa.

Visbeidzot, Ra bija galvenais ēģiptiešu dievs – saules dievs. Tots bija mēness dievs. Nevieni nespēja dot gaismu. Faraons atkal mēģina kaulēties, bet veltīgi. Trīs dienu tumsas periods skāra Ēģipti, bet tur, kur dzīvoja israēlieši, bija gaisma. Robeža nevarēja būt vēl iespaidīgāka.

Tomēr neatkarīgi no tā, kādus sitienus viņa tauta izcieta, faraons bija apņēmības pilns cīnīties un neatkāpties. Lai gan mēs nezinām viņa dziļākos motīvus, kādā brīdī tas varēja kļūt tīri par lepnumu. Neatkarīgi no tā, cik spēcīgi bija pierādījumi, neatkarīgi no tā, cik acīmredzams bija notiekošais (pat viņa paša kalpi paziņoja: “Cik ilgi šis vīrs būs mums par slazda valgu? Atlaid šos ļaudis, lai tie kalpo Tam Kungam, savam Dievam. Vai tu vēl neredzi, ka Ēģipte iet bojā?” (2. Moz. 10:7)), un neatkarīgi no tā, ka pareizā izvēle bija viņa acu priekšā, – pēc nelielas vāvuļošanas faraons joprojām atteicās nodoties Dieva gribai un ļaut tautai iet.

Cik dramatisks piemērs vārdiem: “Kam jākļūst pazudinātam, tas papriekš kļūst lepns, un augstprātība nāk priekš bojā ejas” (Sal. pam. 16:18).

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasiet Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Ēģiptes mocības” (265. – 272. lpp.).

“Viņš ļāva Savai tautai izjust ēģiptiešu briesmīgo nežēlību, lai tie nepieviltos attiecībā uz elkudievības pazemojošo iespaidu. Rīcībā ar faraonu Kungs parādīja Savu naidu pret kalpošanu elkiem, kā arī noteiktu apņemšanos sodīt nežēlību un apspiešanu. [...] Šai ķēniņa sirds apcietināšanai netika pielietots nekāds pārdabisks spēks. Dievs faraonam deva visskaidrākos Savas varas pierādījumus, bet valdnieks stūrgalvīgi atteicās atzīt šo gaismu. Katra bezgalīgās varas atmestā atklāsme viņa pretošanos darija arvien apņēmīgāku. Ar pirmo atmesto brīdinājumu izsētā sacelšanās sēkla nu atnesa savus augļus.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 268. lpp.)

“Saulē un mēness bija ēģiptiešu pielūgsmes objekti; tā vara, kas vergu lietu nu ņēma savās rokās, ar šo noslēpumaino tumsu sita kā ēģiptiešus, tā viņu dievus. Lai cik briesmīga bija šī sodība, tā tomēr liecināja par Dieva līdzjūtību un Viņa nevēlēšanos iznīcināt. Kungs gribēja ļaudīm dot laiku pārdomām un grēku nožēlai, pirms sūtīja savu pēdējo – visbriesmīgāko – mocību.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 272. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

- 1. Vairāk pakavējieties pie jautājuma par to, kāpēc faraons atļāvās būt tik nocietināts, ka, ņemot vērā acīmredzamo un pareizo izvēli – atlaist tautu –, viņš tomēr atteicās to darīt. Kā viņš varēja dzīvot tādā pašmānā? Kādus brīdinājumus mums vajadzētu gūt no tā, kā cilvēks var tik ļoti nocietināties grēkā, pieņemot postošus lēmumus? Kuri citi Bībeles varoņi ir pieļāvuši tādu pašu kļūdu? Padomājiet, piemēram, par Jūdu.*
- 2. Kādā brīdī, starp postījumiem, ko faraons bija nodarījis savai zemei un tautai, viņš paziņoja: “Es šoreiz esmu grēkojis; Tas Kungs ir taisns, bet es un mana tauta – mēs esam bezdievīgi” (2. Moz. 9:27). Lai gan tā bija brīnišķīga grēksūdze, kā mēs varam zināt, ka tā nebija patiesa?*